

Huszárvágás a kisebbségi román oktatásban

Miniszteri elképzelés szerint román szakos tanárok tanítanak a magyar elemistákat

Aggályosnak tartják a lapcsoportunk által megkérdezett szakemberek azt a kormányrendeletet, amelynek értelmében a kisebbségek nyelvén zajló elemi oktatásban a románórákat felsőfokú végzettséggel rendelkező, román szakos tanárok tartják majd. Valentin Popa tanügyminiszter az RMDSZ megkérdezése nélkül döntött.

Drasztikus lépéssel oldaná meg Valentin Popa oktatási miniszter, hogy a kisebbségi gyerekek megtanuljanak románul: elrendelte, hogy az elemi osztályokban a tanítók helyett szaktanárok tanítsák a román nyelvet. Az oktatási törvényt több ponton módosító sürgősségi kormányrendeletet augusztus 23-án fogadta el a kormány, és augusztus 28-án meg is jelent a Hivatalos Közlönyben. A rendelet több módosítást tartalmaz. Többek között az is benne van, hogy a kisebbségek nyelvén zajló elemi osztályokban a tantervben szereplő románórákat felsőfokú végzettséggel rendelkező román szakos tanárok tartják.

A lapcsoportunk által megszólaltatott szakemberek aggályosnak tartják, hogy előkészület nélkül ilyen drasztikus módosítást vezet be a minisztérium. A rendeletben nincs szó arról, hogy ezt mikor kell életbe léptetni. Am úgy tűnik, hiszen kezdésre szinte lehetetlen, hiszen azokban a megyékben, ahol nagyszámú kisebbségi osztály működik, hirtelen legalább száz romántanárt kellene előkeríteni, akik elemi osztályokban megtartják a románórákat. A tanügyi törvény előírja, hogy a kisebbségi oktatásban tanító pedagógusoknak ismerniük kell a diákok anyanyelvét, ám leszögezi, hogy kivételt képeznek a román szakosok. Előfordulhat tehát, hogy az előkészítő osztályban a magyar gyerekeket olyan tanárnak kell a román nyelv alapjaira tanítania, aki egy szót sem tud magyarul.

Megelévelte a panaszokat a miniszter

Forrásaink szerint Valentin Popa tanügyminiszter megelégte, hogy idén többen fordultak hozzá panasszal amiatt, hogy a magyar gyerekek nem tudják megfelelően elsajátítani a román nyelvet. Sokan azzal érveltek, hogy a kisebbségi diákok gyorsabban, jobban megtanulnak angolul, mint románul. Elemiben már bevezették a kisebbségek számára a sajátos román tantervet, a tárcavezető viszont nem azt vette figyelembe, hogy ezek a tantervek mennyire felelnek meg a célnak, hanem azt indítványozta: akárcsak az angol nyelvet, a románt is tanítsák már elemiben szaktanároknak, hiszen a tanítókkal ellentétben ők éppen ennek a nyelvnek az oktatására szakosodtak. A miniszter állítólág azzal érvelt, hogy ezzel a magyar tanítók válláról is leveszi a többletterhet, nem kell több órát tartaniuk, mint román kollégáiknak, mindenki egyforma óraszámban tanítana és egyforma fizetést kapna.

Előkészítetlen, drasztikus döntés

Az RMDSZ ebben a formában nem támogatja a módosítást, hiszen nincs előkészítve, nem támaszt-

ja elő semmilyen szakmai tanulmány, így nem jelent megoldást – szögezte le megkeresésünkre Szabó Ödön. Az RMDSZ Bihar megyei képviselője rámutatott, azért is aggályos a rendelet, mert nem tudják, milyen kompetenciákkal rendelkeznek azok a pedagógusok, akik vállalják, hogy az elemi osztályokban megtanítják a román nyelvet a kisebbségi diákoknak. Szabó Ödön arra is felhívta a figyelmet, hogy jelenleg nincs is a „piacon” annyi tanár, aki ezt a feladatot felvállalná. „Aki román nyelvet és irodalmat tanult az egyetemen, nem biztos, hogy a betűvetést is meg tudja tanítani” – szögezte le a parlamenti képviselő, aki szerint az is gondot jelent, hogy a román-tanárokra nem vonatkozik a tanügyi törvény kisebbségi fejezetének azon előírása, miszerint a pedagógusoknak ismernie kell a kisebbség nyelvét.

Megválaszolatlan kérdések

A rendeletben nem szerepel, hogy e módosítást mikortól kell életbe léptetni, ám az biztos, hogy a 2018/2019-es tanévtől szinte lehetetlen – mondta el megkeresésünkre Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő. A megyében legalább száz román-tanárna lenne szükség, hogy az elemi osztályokban meg tudják tartani az órákat. Pénzügyi keret lenne rá, hiszen valószínűleg a pénzt, amit a magyar tanítóktól elvesznek, odaadják a román-tanároknak, ám egyszerűen nincs annyi tanár, aki meg tud-

Hiányzott a kormányrendeletet megelőző szakmai konzultáció, ugyanakkor az is gondot jelenthet, hogy az elemi iskolában a gyerekeknek az oktatás rendjét is meg kell szokniuk.

ná tartani e pluszórákat. Az elemi osztályokban más a módszertan, erre külön ki kell képezni a tanárokat – véli Kiss Imre. Rámutatott, minden tanítónak képzésen kellett részt vennie, mielőtt előkészítő osztályt kezdett tanítani. A mostani elképzelésnek megfelelően viszont pedig a tanárokat bevetnék a mély vízbe. A vidéki tanintézetekben még bonyolultabb a helyzet, hiszen ott gyakran összevont osztályokban kell tanítani, erre a tanítókat felkészítették, viszont egy román-tanár nem biztos, hogy helyt tud állni.

A pedagógusok szerint sem jó az elképzelés

Nem tartja jó ötletnek a minisztériumi elképzelést Fábíán Réka tanítónő sem. A nagy szakmai tapasztalattal rendelkező pedagógus, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium oktatója lapcsoport-

Centenárium „ajándék”. Ha az új elképzelést életbe léptetik, a magyar kisdíkoknak trauma lesz az iskolakezdés

tunknak úgy nyilatkozott, nem lehet összehasonlítani a román nyelv és az idegen nyelvek oktatását elemi osztályokban. Utóbbit ugyanis a magyar iskolákban magyar anyanyelvű tanárok oktatják, és lefordítják, ha a gyerekek valamit nem értenek, viszont sok tanintézetben román anyanyelvű román-tanárok tanítanak. „Egy magyar anyanyelvű pedagógus fel tudja mérni, hogy egy másik nyelv megtanulásában mire képes a gyerek, a román anyanyelvű pedagógusok számára sokszor nehézséget jelent, hogy megértsék: mennyire új a román nyelv a más anyanyelvű elemisták számára. A román nyelv tanítását teljesen más-ként kezeli az oktatási rendszer, mint az angol vagy a német tanítá-

umban a tanároknak megvan a teljes normájuk, így ahhoz, hogy egy ilyen törvénymódosításnak eleget tudjanak tenni, újabb versenyvizsgákat kellene kiírni, illetve újabb, szakképesítéssel rendelkező tanárokat kellene alkalmazni.

Az elemi osztályokban jelenleg heti négy órában tanítják a román nyelvet. Bugár Emese, a kincses városi tanintézet tanítónője elmondta, ebben az esetben is hiányzott a kormányrendeletet megelőző szakmai konzultáció, ugyanakkor az is gondot jelenthet, hogy az elemi iskolában a gyerekeknek az oktatás rendjét is meg kell szokniuk. A tanítónő szerint ez a változtatás a szülők körében is nagy felháborodást fog kelteni, annak ellenére, hogy az 5. osztályban tanító tanárok rendszeresen arról panaszkodnak, hogy az elemi iskolát végzett tanulók nem rendelkeznek megfelelő román nyelvtudással ahhoz, hogy megfelelő ütemben, a tanterv szerint haladjanak a tananyaggal.

CEMO: hibás az RMDSZ is

Több politikus, a romániai magyar pedagógustársadalom egy része és a CEMO (Civil Elkötelezettség Mozgalom) is felháborodásának adott hangot a miniszteri rendelet kapcsán. Borboly Csaba, a Hargita megyei tanács elnöke szerint „káoszt okozhat a román nyelv tanításában, ha a 2018/9-es számú rendelet érvénybe lép. Ez nem jelent megoldást a román nyelv oktatására, sőt, további problémákat von maga után, hiszen ezt lefedni anyagi fedezetre lenne szükség.” Kifejtette, a kisiskolásoknak alapvető dolgokat kell megtanítani egy számukra idegen nyelven, ezért nem indokolt, hogy csupán szaktanár oktassa őket románból. Ugyanakkor reméli, a módosítás nem azért született ilyen formában, hogy a Hargita megyei tanítók fizetésén spóroljanak. Borboly Csaba levélben fordult az oktatási minisztériumhoz, amelyben azt kéri,

sürgősen fogadják a minisztériumban a Hargita megyei küldöttséget konzultációra. Az előjáró felkéri a tanügyminisztert, ne hagyja figyelmen kívül az RMDSZ oktatással foglalkozó politikusainak a véleményét, hiszen a szövetségnek a képviselőházban és a szenátusban is jól felkészült, a témát ismerő szakértői vannak. Hangsúlyozta: elvárják, hogy az RMDSZ illetékes „parlamenterei” nélkül ne fogadjanak el jogszabályt, és azt kéri, járjanak el a szövetség által javasolt módosított oktatási törvény értelmében, amely nem a szóban forgó változtatást írja elő.

Allást foglalt a témában a marosvásárhelyi CEMO, amelynek képviselői szerint a szervezet eljárását indítja a diszkriminatív dokumentum miatt. Többek között szeretnék kideríteni, kikkel konzultált Valentin Popa a rendelet meghozatalakor, továbbá mit tett a kisebbségi ügyekért felelős államtitkárság a dokumentum előkészítésekor.

„Kérjük a rendelet eltörlését, mert a jelenlegi tanügyi törvény szerint a kisebbségi osztályokban csak magyar nyelvet ismerő és beszélő pedagógus taníthat” – fogalmaznak a szervezet képviselői. A közleményben élesen bírálják Kovács Irénke oktatási államtitkárt, Szabó Ödönt, az RMDSZ Bihar megyei parlamenti képviselőjét, valamint Novák Csaba Zoltán szenátort. „Ezúton is köszönettel tartozunk egyrészt Kovács Irénke államtitkárnak, aki remek eredményeket ért el a romániai magyar oktatás elsorvasztása terén, másrészt Szabó Ödön RMDSZ-es parlamenti képviselőnek, aki évek óta lázasan küzd a romániai magyar oktatás tönkretételéért és Novák Zoltán szenátornak, aki sajnos nem ért rá a diszkriminatív rendelettel foglalkozni, mert a katolikus iskola újraindítását ünnepli már több hete” – olvasható a CEMO állásfoglalásában.